

අධිමාස සංග්‍රහව.

නමෝ තාසා

භගවතෝ අරහතෝ සම්මෝ සම්බුද්ධස්ස.

- 1 නමාමහං අවයවාදිකාදිනං.
විනායකං ලොකගරං හිතං පජං,
විසොසයං තෙනබ්බිලං උපඤ්චං.
විශාකරිස්සං අධිමාසසංඛගතං.
- 2 පොරාණකාචරිස ගන්ධකරාපසන්ධා
වෙදගමා කුලධිමාස මනානි හිත්වා,
රාජානුවත්තකවිධිං සුචිත්තච්ඡයනතා
පත්තාධිමාස විධිමෙව විශාකරිංසු.
- 3 ඉත්ථං නිරාකුලකතං අධිමාසහෙදං
ලඛිකාය කෙවිසතයො ඉධ මුමමචංසෙ,
දුඤ්ඤිමෙව තථිතො පරිගයහමානා
රොධෙනති තෙන ඛහුසො පටිපත්තිරාසිං.
- 4 තෙසං විරුඩමනගාහි තපොධනාන
මන්ධාය සුඛමනසා අනුක්ෂමපමානො,
භාසාය සිහලිධි බුබුමනං ගහෙත්වා
ලික්ඛාමි සාධු කචසො පරිතොසයනතු.

සකල ඥෙය්‍යාගර පාරගතාශෙෂ ගුණරතනමඤ්චරායමානවු
අප සමන්සමුබ්බ සච්ඡරාජොත්තමයානන් වහන්සේ සකල
සතිහිතානුකම්පිව සාරාසංඛ්‍යාකල්පලක්ෂයක් සමන්ත්‍රිංගත් පාර
මිධම්මයන් පුරණයකොට වුත් බොධිද්‍රුමමූලයෙහි අපරාජිත පසං
ඛකාරුභිව වැඩහිඳි සපරිවාර මාරපරාජයකොට සවාසනා සක
ල කෙලශයන් තසා සච්ඡෙදප්‍රාප්තව දිව්‍යබ්‍රහ්මාදි අසන්නාපරි
යනන සතිසමුග්ගයාට ධර්මානුග්‍රහපානය කරවීමෙන් සන්තොසවත්

සමත් සිබකරදෙමින් වැඩවාසයකරණයේ “ගගවතානි පඨම බොධියං විසති වසානි වස්සපනාසිකා අපඤ්ඤානා අහොසි” යනුවෙන් භාග්‍යවතුන්වහන්සේ විසින් ප්‍රථමබොධියෙහි විංශති වර්ෂයක් වස්සපනාසිකාවත නොපණවන ලදවුහයි දක්වුන ඉන් පසු අපභාග්‍යවතුන්වහන්සේ රජගහනුවර වෙළුවතාරාමයෙහි වැඩවාසයකරණයමයෙහි හිසුන්වහන්සේලා වර්ෂාසෘතු වෙති එ කිසිදු විගෙදිනානාණපණ්ණාදිය මැඩිමිආදිය කරණුවන්ගහසටයෝ දැක මේ හිසුනු එකිනුගෙදිනාදිය කරන්යයි උපකාශනාදිය කරන්නාහු හිසුනු එපවත් භාග්‍යවතුන්වහන්සේට සැලකල කල්හි- “අනුජානාමි හික්කවෙ වසානො වසං උපගන්තුං” යනුවෙන් “මහණෙනි වර්ෂාසෘතුවෙහි වස්ඵලඹෙන්ට අනුදැනීමිසි, වදාලේය. එකල්හි හිසුනු වෙදගමෙහි විප්‍රකාර යාගහොමාදිය හා වාතුමාසිති වාතසමාදායෙන් පවත්වනගෙසින් “කතිනුබො වස්සපනාසිකානි” යනුවෙන් වස්ඵලඹිමි කොපමණෙන්දැයි විවාල කල්හි “වෙමා හික්කවෙ වස්සපනාසිකා පුරිමිකා පච්ඡිමිකානි” යනුවදුරා “අපරජ්ජුගතාය ආසාලනියා පුරිමිකා උපගන්තාබ්බා මාසගතාය ආසාලනියා පච්ඡිමිකා උපගන්තාබ්බානි” යනුවෙන් මහණෙනි පෙරපසුදැයි මේ වස්ඵිමි දෙකක් වෙන්. ඇසලමස පුණ්ණපොභොයගිය පසුදින පෙර වස්ඵලඹිම යුතුයි. ඇසලසුණු පොභොය ගොස් මාසයක් ගියකල්හි පසු වස්ඵලඹිම යුතුයයි වදාලේය.

පඨම අනුදැනීමෙන් වර්ෂාසෘතුව ගතයුතුබැව් “පණණරසො න් ඉමිතා අඤ්ඤං උපොසථදිවසං පච්ඡිකම්පති” යනුවෙන් ලො කසමමුද්ව චතුර්දශියක් සාසනික සාමාග්‍රිපොභොයන් ප්‍රතික්ෂේපනලාත්මෙන් වසානසෘතුවම ගතයුතුවාමිස දුමිතිකව මාසා කණිණියකොට සෘතුවිපරිතතිරිම බුබුමනානුකුලභොවනබව ප්‍රදේශඤ්ඤාකෂිය ශබ්දවෙන්ට අනුමුලක්සේ පෙණේමය. ලොචිතුරා බුබුඩියට පැමිණි විසිතුන්වෙනිවූ කලියුගවර්ෂගණනින් 2535 වෙනි වර්ෂයේ බුදුරජානන්වහන්සේ සැවැත්නුවර සමිප්පයේ දෙව් රම්බෙහෙර වැඩවසනසමයෙහි බිම්සරරජතුමා “සදි පනශා ආ ගමෙ පුණ්ණ වසං උපගවෙජ්ඣසුනති” යනුවෙන් ඉදින් එතා හි ආරාමයන්වහන්සේලා වර්ෂාසෘතුවාණිමාසිය හැර එන්තාවූ පොණ්ණිමාසියෙහි වස් ඵලඹෙන්නාහු නම් මැනවැයි හිසුන්සමිප යෙහි දුතයෙක් යැවූයේය. හිසුන්වහන්සේලා සම්ඤ්ජන්වහන්

සේටි ඒකාරණය සැලකලාහුය. එකල්හි සළුඳයන්වහන්සේ “අදාජානාමි භික්ඛවෙ රාජ්‍යං අනුවතතිතුනති” යනුවෙන් මහණෙනි රජුන්ට අනුවපවතින්ට අනුදනිමිසි වදාළේය. ප්‍රථමයෙන් සංඝයා අධිකභාර වස්විසු එමවළියෙහි වාශ්විකරවි විසිහසභාගයෙහිදී අධිකපතනයව දන්පසු මේෂරවි දහනවභාගයෙහිදී ඇරැහේය. මේ වාශ්විකරවියෙහිවූ අධිමාසපතනයට එම වළියෙහි විරාමාසව ප්‍රථමාමාසය අධිමාසවශයෙන් හැර පශ්චිමාමාසයෙහි වස්ඵලභිම කරනලාමලකයක්සේ වැටහිපෙණේ. ශාසනානියමයටහා බුඩ්ධියමයටත් එකඟව ආමාසවයන්වම අධිමාසභැරිම පෙණෙනුමිස අතැසා සාදාදෙන්නි අධිමාසදෙකක්කොට හැරීමක් නොමැතිසි. එහෙයින් මෙහි මේෂරවියට අධිමාසය නොලවරවූවිසිත්පසු අධිමාස භැරියායයි සලකන්නමි බිම්සරජතුමා භික්ෂූන්ට දන්වා යැවීමෙහි “සද්දනසා ආනමෙ ජුණ්ණ වසසං උපගංචස්සද්දා” යනුවෙන් පසු ආමාසපොණ්ණිමයට වස්ඵලභිමයටයයි දන්වා නොහරිමය.

තවත් ලක්ෂණයකින් සලකාබලනවිට ප්‍රමාමාසමාසය ග්‍රිසමසාදුවට හැර ග්‍රිසමසාදුවේ පොහෝ දශයක්කොට අධිකභරින්ට නියමහෙයින් අධිමාසදුටු අවුරුද්දේ ශබ්දාමාසය කඩාගෙන ශිව්හත්තික න්‍යායට ග්‍රිසමසාදුවේ පොහෝදශයක්කරීම ශික්ෂාපද විරෝධවෙයි. එනමි වස්සකසාරික ශික්ෂාපදයෙහි “මාසො සෙසො ගිමහානනති භික්ඛුනා වස්සක සාරිකවිවරං පරියෙස්සතබ්බං” යනාදීන් ග්‍රිසමමාසයන් අතුරෙන් මාසයක් ඉතුරැවූයේයයි දැන හිසුළු විසින් වැසසඵසිවුර සෙවියයුතුයි යන දෙයනාවට අනුකථා වාරිතෙමි “මාසො සෙසො ගිමහානනති, ගිමහානං පච්ඡිම මාසස්ස දිවසතො පඨාය” ග්‍රිසමමාසයන් අතුරෙන් පශ්චිම මාසයාගේ පළමුවෙනි දවසපටන් යනාදීන් දන්නේයි. ටිකාවෙහි “පච්ඡිමමාසස්ස පඨමදිවසතො පඨායානං, පෙඨමුලපුණ්ණමාසියා පච්ඡිමපාරිපදදිවසතො පඨාය” පශ්චිමමාසයාගේ පළමුවෙනි දවස පටන්ය යනු තෝරාතිබේ.

තවත් කඩ්ධාවචනර්ණ ටිකා නම්වූ විනයාභිමංජුසාවෙහි “ගිමහානං පච්ඡිමමාසස්ස පඨමදිවසතොපඨායානං, එතඨ පෙඨමුලකාලපක්ඛුපොසථ පච්ඡිමපාරිපදදිවසතො පඨාය යාච ආසාලති පුණ්ණමාසදස්ස අධිමාසො ගිමහානං පච්ඡිමධිමමාසො නාම තස්සපඨම දිවසතො පඨායාති අනෙථා” ග්‍රිසමමාසයන් සමබන්ධවූ

පශ්චිම අධිමාසයාගේ පළමුවෙනි මසපටන් යනමෙහි පොසොන්කාලපක්ෂයට පැළවියදී තටටන් ඇසල පොණ්ණිමාසයදක්වා යම් අධිමාසයක්වේද හෙතෙම ග්‍රිෂමමාසයත් සම්බන්ධව පශ්චිම උධමාසයනමවේ.

ඒ අර්ධමාසයාගේ පළමුවෙනි දිනපටන් යන අතීතී. තවත් සාරාසීදිපතියෙහිද “අපරාජිති ආසාලනපණ්ණමිතො අපරං දිනං පාච්ඡදන්ති අතො අසාති ආසාලනං පුණ්ණමියා” යනමෙයින්ද කුසිතානක ශ්‍රාවණපොණ්ණමිය නොදැක්වම සලකන්නටද වටී. විනයාලංකාරයෙහි අධිමාස විතියාවයෙහි නිගමනයේද “ඉතොපරං පඨමාසාලන මාසස්ස පුණ්ණපකෙඛපි කාලපකෙඛපි දුතියාසාලන මාසස්ස පුණ්ණපකෙඛපි පණ්ණරසි උපොසථිං තතො පාච්ඡදදිවං ස ත්වියොගං වා නක්ඛිතතයොගං වා අනොලොකතො පාතො අරුණ්ණගගමනනාරතො පඨාය යාව පුත අරුණ්ණගගමනා සකල දිවසරතතියං යථාඤ්ඤාසයා වස්සං උපගව්ණන්තො සුපගතොව හොති නත්ති කොච්ඡෙදොසාති දඨබ්බො” මෙහි භාවය මෙයින් මතෙතහි ප්‍රථම ඇසලමසගේ ශුක්ලපක්ෂයෙහිද නාලපක්ෂයෙහිද දෙවෙනි ඇසලමසගේ ශුක්ලපක්ෂයෙහිද පණ්ණරසි උපොසථි කොට පැළවියදී තයෙහි ත්වියදීමත් හෝ නැකත්යෙදීමත් හෝ නොබලා උදය අරුණ් නැගුණ කාලයපටන් පසු අරුණ් නැගීම දක්වා සියලුරාත්‍රිකාලයෙහි හා දහවල්කාලයෙහිත් අදහස්වූපරිද්දෙන් වස්ථලභ්‍රමන්තෝ මහාකොට (වස්) ඵලභ්‍රමන්තොවෙති කිසි දෙසක් නැතැයිදතයුතුය.*

යනුවෙන්ද, වාදමනනිර්ණයකොට දෙශනාඅතීතථාටිකාවන් හි දක්වා තිබෙණ ප්‍රකාරයට ආභාසිවයක්වූකල ප්‍රථමාභාසිය හි මහාතයට හැර මිනියාභාසියෙහි වස්ථලභ්‍රම නියමකොට තිබියදී ඒ කිසිවක්නොසොයා දළනගාහිව අස්ථානයෙහි මාසාකෘතිය කිපීමෙන් වස්ථලභ්‍රම සුප්‍රතිපත්තියාමිත්ව නොහොබියයි දතයුතු.

* ථීරාභාසියෙහිදී පොහෝදෙකක් කරන්ට අතීතථාටිකාදියෙහි දැක්වූ නමුත් යාමාධිමාසවශයෙනුත් ශුඛාභාසියේ වැඩි පොහෝදෙකක් කරන්ට නියමනොකොට තිබියදී කුමනමතයකට එතතුම පොහෝ දෙකක් කරණවාද යනු මිසදියයුතුයි.

- 5 වසස. උපෙතුං වසසානෙ ඵාසුකථාය භික්ඛුනං,
සබ්බලොකභිතො සත්ථා අනුජාති තතො පත.
- 6 වෙදගමමහි වසසුප ගමනාවෙති ජානනා,
විමතුපපනනකා භික්ඛු ගන්තවා බුබසස සනතිකං.
- 7 ආරොවිතෙ තං ගගවා පුරිමං පච්ඡිමනතිව,
වසසුපකාසිකා වෙති භික්ඛුනං දෙසසිතිපි.
- 8 වසසුපගහතුං පුරිමං ආසාලනිව තතො පරං,
සාමිනං පච්ඡිමං වසසං උපගහතුං අභාසථ.
- 9 රාජානුවත්තනෙ වෙවි පුබ්බාසාලනං විභායපි,
වසසුපගහතුං දුතිය ආසාලනමෙව දෙසසි.
- 10 වසසුපගහතුං තෙසෙව මා සෙසං වණ්ණනායව,
විජාරතොව ව්‍යාකාසි තථාථිකාසු ථෙතතො.
- 11 ව්‍යාකාසිතත්තා විතයා ලුඛකාරෙපි අතෙකධා,
විවාදෙපි විනිච්ඡිතා පාළිඅභිකථා දිසු.
- 12 ආගනත්ථං පකාසෙත්වා අධිකාසාලන මෙව හි,
උක්කඛ්ඪිනංව දිපෙත්වා නිඛාපෙසි යතිස්සරො.
- 13 සාසනසසාසුභුතෙසු පාළිඅභිකථා දිසු,
දිපපතෙ අයමත්ථොව සුරොව තහමුගගතො.
- 14 එවං නිරාකුලමතං මුනිතා පසත්ථං
හිත්වා අනත්ථසහිතං අනසං කුමගගං,
පත්වා විභාහිය විවාදකදිසිජාලං
භොගෙනා කදු විජටයෙථ අභො අනිච්චං.

ප්‍ර ථ ම භා ග ය.

